

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้ลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ทั้งรายด้านและโดยรวม

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพ ตำแหน่งแตกต่างกัน
ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

1.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของบุคลากรเกี่ยวกับ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน
องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2. สมมติฐานของการวิจัย

2.1 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง
จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมาก

2.2 บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การนำหลักธรรมาภิบาล
มาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดธรรมาภิบาล
ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ
ราชการ. 2546 : 1-15) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ คือ

3.1.1. หลักนิติธรรม

3.1.2. หลักคุณธรรม

3.1.3. หลักความโปร่งใส

3.1.4. หลักการมีส่วนร่วม

3.1.5. หลักความรับผิดชอบ

3.1.6. หลักความคุ้มค่า

3.2 ระยะเวลา ระยะเวลาทำการวิจัยระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2552

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งมีจำนวน 11 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกอมเกาะ องค์การบริหารส่วนตำบลสองห้อง องค์การบริหารส่วนตำบลวัดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลคำบกหวาน องค์การบริหารส่วนตำบลหินโงม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ องค์การบริหารส่วนตำบลกวนวัน องค์การบริหารส่วนตำบลสีกาย องค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุบังพวน องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองหมี่ และองค์การบริหารส่วนตำบลปะโค

3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.4.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 11 แห่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 258 คน

3.4.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล 11 แห่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อมูลจากกลุ่มงานมาตรฐานส่วนท้องถิ่นที่ว่า การอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรโดยวิธีการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 725) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 157 คน

3.5 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.5.1 ตัวแปรอิสระ คือ ตำแหน่งบุคลากร

- 1) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล
- 2) ปลัดค้การบริหารส่วนตำบล
- 3) สมาชิกสภาองค้การบริหารส่วนตำบล

3.5.2 ตัวแปรตาม คือ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค้การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 6 หลัก คือ

- 1) หลักนิติธรรม
- 2) หลักคุณธรรม
- 3) หลักความโปร่งใส
- 4) หลักการมีส่วนร่วม
- 5) หลักความรับผิดชอบ
- 6) หลักความคุ้มค่า

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด และปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด เกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดค้การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค้การบริหารส่วนตำบล โดยใช้รูปแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิด เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค้การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยใช้รูปแบบสอบถามและคำถามเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scales) ของลิเคิร์ต (Likert) โดยมี 5 ระดับ ได้แก่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในองค้การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปประสานงานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.3 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 11 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือเป็นผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลับเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์

5.4 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

6.2 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส

6.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำแนกราย

ข้อในแบบสอบถาม กำหนดไว้ 5 ระดับ ด้วยวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

6.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับของการนำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญในการทดสอบที่ระดับ .05

7.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ใช้การแจกแจงความถี่ และพรรณนาความ

8. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า

8.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

8.1.1 จำแนกตามตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 135 คน (ร้อยละ 86.00) ตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนเท่ากันคือ 11 คน (ร้อยละ 7.00)

8.2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

8.2.1 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.23$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.23$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.21$) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.15$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.13$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.07$)

8.2.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกรายด้านและรายข้อ ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การออกข้อบังคับตำบลเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.29$) การจัดเก็บภาษีมีความเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.28$) การออกข้อบังคับตำบลมีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.13$) การออกข้อบังคับตำบลเป็นที่ยอมรับของชุมชน ($\bar{X} = 4.06$) องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดอบรมพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.01$)

2) ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การพิจารณาเบี่ยงเบนประมาณยึดหลักความถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.45$) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมุ่งรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่ามุ่งประโยชน์ส่วนตน ($\bar{X} = 4.25$) บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.19$) การจัดสรรงบประมาณแก่ทุกชุมชนมีความเป็นธรรมเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.17$) บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมาปฏิบัติงานตรงต่อเวลา ($\bar{X} = 4.00$)

3) ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนทราบทางหอกระจายข่าว ($\bar{X} = 4.33$) การประกาศโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไปแล้วให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 4.22$) การเปิดเผยประชาสัมพันธ์ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 4.10$) การเปิดเผยแจ้งการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 4.05$) การเปิดเผยราคาจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.92$)

4) ดัชนีความคิดเห็นของบุคลากรต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการสมัครรับเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 4.22$) ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 4.22$) ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ($\bar{X} = 4.08$) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ($\bar{X} = 4.07$) ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.77$)

5) ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเอาใจใส่

ต่อปัญหาของชุมชนด้วยความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.36$) องค์การบริหาร ส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก ($\bar{X} = 4.33$) องค์การบริหารส่วนตำบลจัดบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.21$) องค์การบริหารส่วน ตำบลมีความกล้าหาญในการรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.14$) องค์การบริหาร ส่วนตำบลได้บรรจุแผน / โครงการที่ประชาชนเสนอ ($\bar{X} = 4.11$)

6) ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ เน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้ งบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.33$) การดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ มีการลำดับความจำเป็นเร่งด่วนทำอะไรก่อน / หลัง ($\bar{X} = 4.29$) องค์การบริหารส่วนตำบล มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X} = 4.24$) มีการณรงค์ ให้ทุกฝ่ายในชุมชนมีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.17$) การจัดซื้อจัด จ้างมุ่งให้เกิดความประหยัด ($\bar{X} = 4.10$)

8.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม ตำแหน่ง พบว่า

8.3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

8.3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนก ตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8.4 ข้อเสนอแนะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ แยกเป็นรายด้าน ดังนี้

8.4.1 หลักนิติธรรม มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรมีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเทศบัญญัติให้มากยิ่งขึ้น เช่น การปิดประกาศไว้ทุกชุมชน การจัดอบรมให้ทุกชุมชน การจัดทำห้องสมุดชุมชน ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเทศบัญญัติให้มากขึ้น ควรมีการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติอย่างเสมอภาคโดยไม่เลือกปฏิบัติ และไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก

8.4.2 หลักคุณธรรม มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทุกชุมชนอย่างเสมอภาค ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านความซื่อสัตย์สุจริตเกี่ยวกับการให้บริการประชาชน

8.4.3 หลักความโปร่งใส มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้ประชาชนทราบมากยิ่งขึ้นควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และให้ประชาชนสามารถเข้าดูได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

8.4.4 หลักการมีส่วนร่วม มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างมากขึ้น ควรนำข้อเรียกร้องของประชาชนและโครงการที่ทำการประชาคมมาคํานึงการให้มากยิ่งขึ้น

8.4.5 หลักความรับผิดชอบ มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การให้บริการประชาชนควรมีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน ควรแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ร้องเรียนให้มากยิ่งขึ้น

8.4.6 หลักความคุ้มค่า มีข้อเสนอแนะที่ต้องปรับปรุงเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ใช้งบประมาณอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่อยู่แล้วควรรักษาระดับการดำเนินงานไว้ และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป ควรให้มีกระบวนการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เข้มงวดมากขึ้น

9. อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ได้วิจัย เรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

9.1 ผลการวิจัยระดับความคิดเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคายได้มีการดำเนินงาน ดังนี้

9.1.1 มีการจัดอบรมพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อยู่เสมอ

9.1.2 มีการส่งเสริมในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมีความซื่อสัตย์สุจริตในการให้บริการประชาชน

9.1.3 มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเปิดเผยต่อองค์การบริหารส่วนตำบลและตามชุมชนต่าง ๆ

9.1.4 การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากจะมีการประชุมเฉพาะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วยังมีคณะกรรมการชุมชนประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่เป็นประจำ

9.1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลได้บรรจุแผน / โครงการที่ประชาชนเสนอในการพัฒนาชุมชน และมีการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

9.1.6 การบริหารงานและการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดซื้อจัดจ้างมุ่งเพื่อให้เกิดความประหยัด ลดปริมาณการใช้วัสดุอุปกรณ์ และให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับ สุวรรณ ทองคำ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา เรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกลิมชัย สมท่า (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ บวร วิเศษสุนทร (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ และการศึกษาโดยรวมมีความแตกต่างกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ พระมหาสนธยา ซาสน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมุกดาหารต่อการปฏิรูปการเมืองตามแนวธรรมาภิบาล ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดมุกดาหารมีทัศนคติต่อการปฏิรูปการเมืองตามแนวคิดธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรภัทร ชารีคำ (2550 : 87 – 93) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักนิติธรรมและหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ส่วนหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับปานกลาง และการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ และอายุ พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

9.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกโดยตำแหน่ง คือ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ระดับความคิดเห็นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตามตำแหน่งมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า

9.2.1 บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานเหมือนกัน กล่าวคือ เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการประสานงาน เสนอความคิดเห็น รับฟังปัญหาและแนวทางในการแก้ไข เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้เปิด โอกาสให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาค โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องของตำแหน่ง ซึ่งผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

สุวรรณ ทองคำ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า

- 1) ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหลัก
- 2) ผู้บริหาร โรงเรียนเกือบทุกคุณลักษณะและสถานภาพส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ยกเว้นผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
- 3) ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีวัยวุฒิไม่เกิน 50 ปี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนที่มีวัยวุฒิมากกว่า 50 ปี ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าลงมา ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารไม่เกิน 10 ปี ส่วนใหญ่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหาร 11 – 12 ปี และมากกว่า 20 ปี ตามลำดับ และผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่บริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้บริหาร โรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งขนาดใหญ่และขนาดเล็กตามลำดับ
- 4) วัยวุฒิ คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์การบริหาร และขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหาร โรงเรียนดำรงตำแหน่งอยู่กับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทุกด้าน

เฉลิมชัย สมท่า (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลัก

ธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส

บวร วิเศษสุนทร (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศโดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอายุ และการศึกษาโดยรวมมีความแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสนธยา ชาเสน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมุกดาหารต่อการปฏิรูปการเมืองตามแนวธรรมาภิบาล ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมุกดาหารมีทัศนคติต่อการปฏิรูปการเมืองตามแนวคิธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติในระดับสูงได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักการมีส่วนร่วม และ จักรภัทร ชารีคำ (2550 : 87 – 93) ได้ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักนิติธรรมและหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ส่วนหลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง

2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ และอายุ พบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่ต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

10.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดอบรมพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น

10.1.2 ควรส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มาปฏิบัติงานตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ เพื่อบริการประชาชนได้เต็มตามศักยภาพของการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

10.1.3 ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานทุกขั้นตอนทุกโครงการให้ประชาชนทราบทางสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความไว้วางใจกันระหว่างภาคราชการกับประชาชน และความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างให้มากยิ่งขึ้น

10.1.4 ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาและตัดสินใจในการกระทำกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากยิ่งขึ้น

10.1.5 ควรมีการบรรจุแผนงานที่ประชาชนเสนอและกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานของบุคลากรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้มากยิ่งขึ้น

10.1.6 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่โดยใช้จ่ายงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมุ่งให้เกิดความคุ้มค่า และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบให้มากยิ่งขึ้น

10.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

10.2.1 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อค้นหารูปแบบที่ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

10.2.2 ควรวิจัยความคิดเห็นของประชาชนเปรียบเทียบกับ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย